

ОБЈАВЉЕН ПРАВОПИСНИ РЕЧНИК СРПСКОГА ЈЕЗИКА

Бисер језичке културе

Др Милан Шипка, творац првог српског стандарднојезичког приручника у последњих стотину година, нагласио је приликом промоције Правописног речника, која је средином априла одржана у холу зграде Владе Војводине; да је он намењена свим заинтересованим корисницима, као и изворним говорницима српског језика.

– Пре свега, намењен је онима који су по својој професији дужни да говоре и пишу правилно: новинарима, спикерима, преводиоцима, васпитачима, лекторима, службеницима у администрацији, глумцима, културним и јавним радници-

Правописни речник др Милана Шипке, који је разрешио многе језичке недоумице, равноправно третира екавицу и ијекавицу

ма, укључујући ту и политичаре, као и онима који друге подучавају како ваља говорити и писати (дакле, наставницима српског језика у основним и средњим школама). Затим и онима који се спремају за позив наставника матерњег језика (студентима учитељских, педагошких, филолошких и филозофских факултета на српском говорном простору у целини), али и свима другима који желе да усаврше своје језичко знање и своју језичку културу подигну на виши ниво – препознао је прецизно Милан Шипка оне који ће „Правописни речник српског језика са правописно-граматичким саветником“ највише и најчешће употребљавати.

Према његовим речима, и садржај објављеног приручника је прилагођен поменутој намени. У њему нема речи и облика који не припадају српском језичком стандарду, нема непотребног српско-хрватског дублетизма, затим, баласта властитих архаизама, мање познатих дијалектизама, жаргонизама, уско стручне терминологије, али ни српских речи које

су у свакодневной употреби а изговарају се без грешке.

С друге стране, обухваћене су речи које се у српском језику користе у дијалекатски и национално различитим срединама (Србији, Босни и Херцеговини, Црној Гори и Хрватској) и које, иако су разнолике и делимично се некад подударују с другим сродним језичким стандардима, ипак припадају српском стандардном језику. Примера ради, као равноправни дублети дате су различите речи и облици као што су: спанаћ и шпинат, пасуљ и грах, шаргарепа и мрква, срећан и сретан итд., дакле, корисници Речника могу бирати и употребљавати онај израз, реч, или облик који одговара њиховом језичком осећању, или је уобичајен у средини у којој живе. Такође, могу писати и говорити српским екавским или ијекавским стандардним изговором, свеједно.

Основна сврха овог Речника је и да информише кориснике о правописној, граматичкој и акценатској правилности у оквиру српског језичког стандарда и да

упозори на бројне грешке које се у вези са тим јављају у пракси. Таквих информација и упута на правилне, или упозорења на неправилне облике и акценте, има на око 8.000 у овој књизи.

Иван Клајн, академик и наш врсни стручњак за језик, „зачинио“ је дугогодишње партнерство са др Миланом Шипком – кроз заједнички рад на неким претходним речницима, пружајући му подршку и помоћ током писања овог ауторски самосталног дела. А треба знати да је то тежак, вишегодишњи посао са дневним радним временом од око 10-12 сати. Но, Иван Клајн сматра да се ова „жртва“ исплатила, јер смо добили речник који је попунио вишедеценијске празнине настале услед недостатка акценатског речника, као и оне на пољу нормативне граматике, такође, у недостатку ортоепског приручника. Његова оцена је да ће овај Речник користити сви они којима је важно да речи свог матерњег језика пишу и изговарају по правилима језичког стандарда.

Јован Ђирилов, наш познати драматург и лигвиста, и сарадник приликом писања Речника, сматра да је значај ове књиге и у томе што је разрешила многе језичке недоумице, нарочито када су у питању језички дублети, али и у томе што равноправно третира екавицу и ијекавицу.

И мада су на промоцији Речника изречене оцене да је ова књига о језику камен темељац српске културе и српског идентитета у деценијама које су пред нама, већина присутних изразила је очекивање да Милан Шипка, како то у овом послу бива, припреми у наредном периоду и нова допуњена издања свога дела.

Мирослав Мектеровић